

turirissa

**ANDRÉ MASSON
A TOSSA**

**IV CENTENARI
DEL SOCORS**

**ENRIC CLAUDI
GIRBAL I TOSSA**

**NA CAMIL.LA,
TOT UN
PERSONATGE**

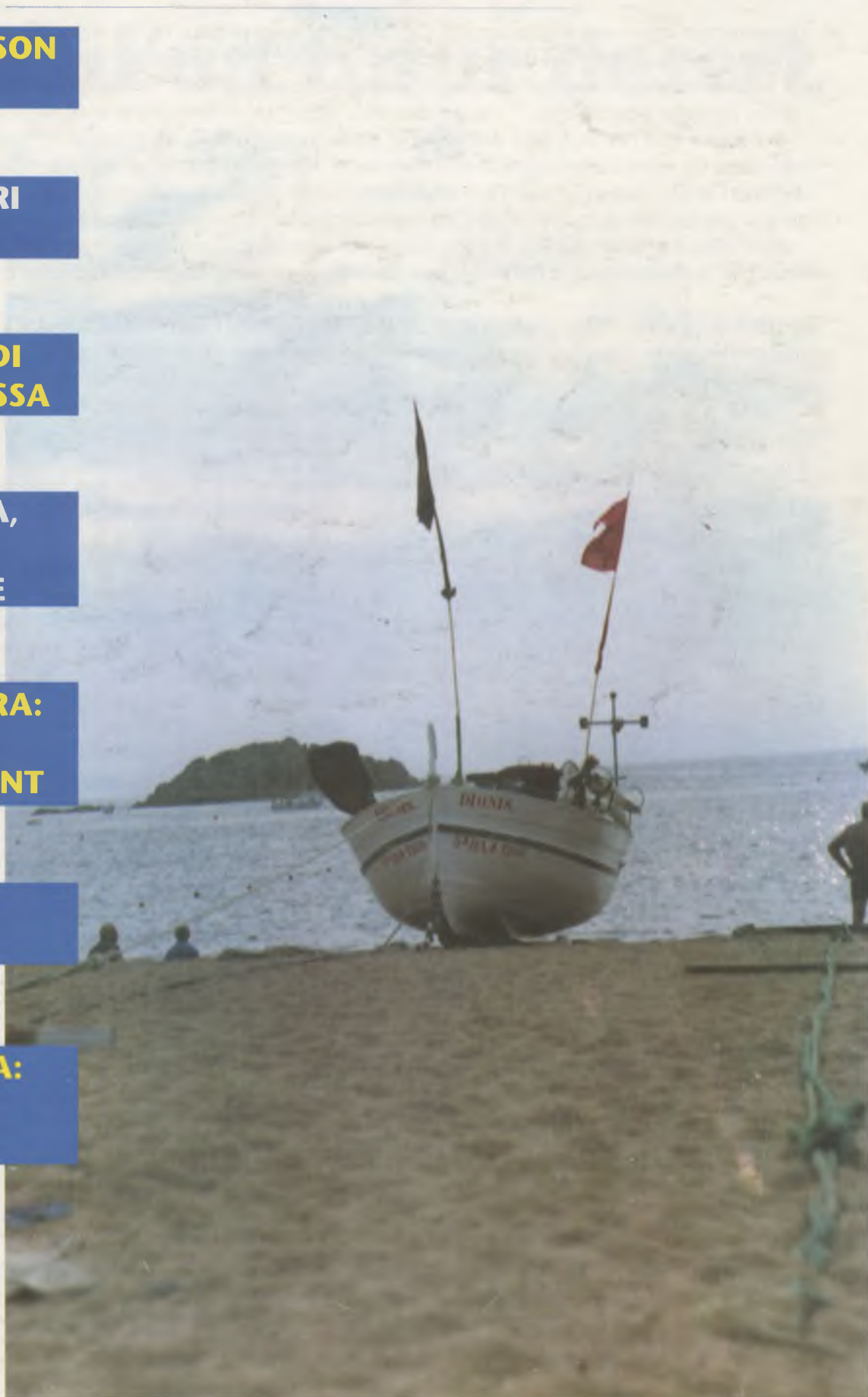
**RAMON SERRA:
10 ANYS
D'AJUNTAMENT**

**LES COVES
DE TOSSA**

**FUTBOL SALA:
CATEGORIA
ESCOLAR**

Salutació

Després dels anys hem anat avançant cap al futur i en el poble s'hi van notant força canvis. Això dels canvis sempre ha estat font de sentiments enfrontats. El que uns veuen com a necessari, altres creuen que és qüestionable. La veritat és que, en un primer moment, tots els canvis i reformes sorprenen, però es bo recordar aquella dita: "... si per por dels ocells no sembréssim el blat, no menjaríem mai pa".

Ben segur que per algú serà discutible si, en moments difícils, és assenyat o no dedicar un esforç important de veïns i administració a la realització d'obres com l'avinguda Joan Maragall o el Camp de Futbol. I és lícit que sigui així. Però en defensa del criteri municipal cal dir que les obres queden i els homes passen. Obres que en el seu dia varen ser polèmiques, avui són vitals i no entendríem el poble sense elles. La Ferran Agulló, la Sant Ramon de Penyafort, l'avinguda de la Palma, representen una millora per la modernització del poble que avui ningú no posa en dubte, tot i que en el seu dia varen ser obres conflictives per alguns veïns.

Personalment estic convençuda que en els moments difícils, l'Administració Local ha de fer una aposta de futur. Per poder competir en serveis amb els pobles veïns, s'han d'anar polint les nostres mancances i dotar el poble de la modernitat que la fi de segle reclama. En aquest sentit, vull agrair l'esforç i la col.laboració de totes les persones i entitats que, desinteressadament, treballen dintre i fora de l'Ajuntament per fer una vila millor. I també vull agrair la crítica constructiva de les persones de bona voluntat que, dia a dia, ens ajuden a millorar.

Per damunt de les convergències i les divergències polítiques, la imatge que projectem més enllà ha de ser la d'un poble unit, amable i hospitalari, dinàmic i sòlid en el treball, digne i assenyat en les conductes humanes. Res no dignifica més un poble que el civisme i l'amabilitat de les seves gents; ja que podem avançar molt en la modernització de Tossa, podem dotar-la de totes les infraestructures que calguin, però si no som capaços de desterrar les calúmnies i la mala maror d'entre els sectors que provoquen crispació, mai no podrem gaudir dels avenços que ens ha tocat de viure col.lectivament i no serem dignes del nostre poble.

Estic segura que, malgrat les vostres obligacions, sabreu trobar uns moments per participar en els actes de la Festa Major d'estiu. El nou Camp de Futbol, la rambla Joan Maragall i els nous Jutjats, són infraestructures i instal.lacions que augmenten serveis necessaris i eleven la voluntat de servei de la vila. I només són el principi del pla d'infraestructures a curt termini. La depuradora, les comunicacions i la consolidació de la zona esportiva, vindran tot seguit.

Recent complerts els dos anys de gestió municipal, és una satisfacció poder lliurar per Sant Pere el fruit de l'esforç de tot un poble que vol avantposar els interessos generals als particulars; ja que, per damunt de tot, Tossa és això: un poble que conserva el millor de la seva tradició i els valors humans, la solidaritat i la voluntat de treballar plegats en el mar i en la terra.

B o n a F e s t a M a j o r a t o t s ! !

Tossa, 28 de juny de 1993

L'alcalde,

Maria del Pilar Mundet i Torres

IMPRES EN PAPER RECICLAT

Dipòsit Legal GI-259-92

Edita: Ajuntament de Tossa

Coordinació: A. Taberner

Consell de Redacció: V. Esteban i Darder,

E. Bernabeu, Marc Aguilar

Maqueta i disseny: Casanovas 63 02 82

Imprimeix: Palé, S.A. 30 06 41

Filmació: Imatge i Lletra, S.A. 20 51 38

André Masson a Tossa

Somni d'un futur desert (1934-1936)

Per Glòria Bosch

“Somni d'un futur desert” és un bell text poètic escrit per **André Masson**, a Tossa de Mar, el 16 de juliol de 1936. Havia arribat amb Rose Maklés el 26 de juny de 1934. Sis mesos després d'escriure'l, després d'haver dibuixat un munt d'imatges satíriques i de destil·lar ironies, trames d'humor negre, els nervis viscuts al bell mig d'una situació de guerra fan que els Masson tornin a París a finals de desembre de 1936. L'angoixa i la destrucció planegen per aquestes paraules:

«Un océan de soufre gravit la terre asombrie. Dans la prairie les herbes sont les signes de feu. La Forêt explose en geysers de sève. Les rochers incandescents sont des diamants de l'heure. Le galop furieux du vent saturnial transforme un tombeau en une gerbe de poussière. Un vomissement de plomb ondule sur le parvis des temples, recouvre la terre, coule jusqu'au volcan

Carta de Masson i Duthuit a Benet. Revista Art, Barcelona octubre 1934

mort, jusqu'à a la rivière asecchée. A l'horizon un soleil noir oscille pour la dernière fois: oeil voilé par une faux qui détruit ce paysage de fin du monde».

Aquest text res té a veure amb les primeres lletres adreçades al marxant Kanhweiler, els Leiris, Georges Bataille..., des del seu refugi familiar de Tossa, dins d'una calma i una placidesa

extraordinàries, on la fruïció del lloc esdevé una pausa plena de serenor. Primer, a finals de juny, quan hi arriba, és el descobriment del camp que l'envolta, el sentit pastoral que hi veu; després, uns dies més tard, cap a finals de juliol, sent com el color dels seus quadres és diferent dels darrers realitzats a París i espera que el lector d'imatges pugui atrapar en el seu fons aquell contacte més íntim, més profund amb la natura: «*Je n'ose pas écrire, l'Univers*». Masson treballa els temes des de dins, com apunta en les lletres que fan referència a la sega. Tossa significa un gran pas endavant en el procés creatiu. Quan no porta ni un mes d'estada, ja ha acabat quatre quadres: un camp de blat on es proposa plantejar l'analogia amb el món. Cal dir que la percepció del lloc no és com a reducte o localisme, sinó com a punt clau on es donen els trets universals, aquell que abans de trobar-se esdevé utopia de tot creador. I Tossa per Masson és el món ideal en una geografia no sols física sinó del pensament: ho inclou tot. Un quadre petit d'un segador, exposat a la mostra de 1936 a Londres. Un paisatge amb insectes ("*Le champ Rouge*") i un altre, més desenvolupat però amb el mateix tema. Està a punt de començar uns altres segadors. L'esperit inicial és oposat al dels darrers temps. L'atmosfera penetra ben endins malgrat allunyar-se de les seves paraules de tranquil·litat pels demés,

Masson al balcó de casa en el carrer d'Es Portal amb G. Duthuit. Revista Art, Barcelona octubre 1934

André Masson i la seva muller. Revista Art, Barcelona octubre 1934

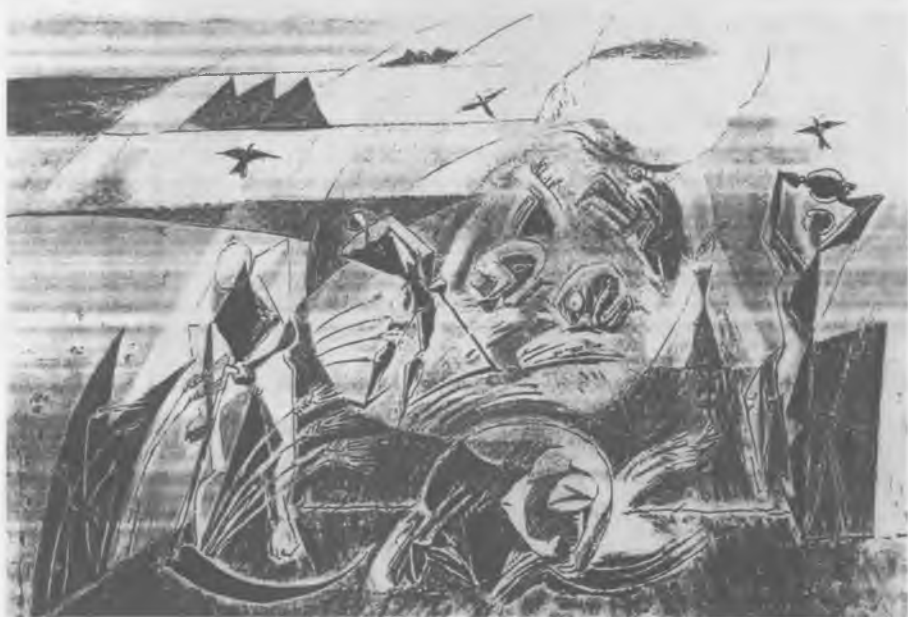

d'una aparent calma interior. L'evolució d'aquesta estada a Tossa és fonamental en el seu treball -es plantegen canvis d'actitud, situacions creatives que intueixen molts camins posteriors- però ho és també a nivell afectiu. Són els anys de formació del seu propi nucli familiar. A finals de desembre de 1934 es casa amb Rose Maklés i els testimonis són Joan Miró i Georges Duthuit. El 22 de juny neix el primer fill, Diego, i el 28 de setembre de 1936 -començada ja la guerra civil- en Lluís Andreu. L'escenari que marca les dates d'inici i final dels Masson a Tossa és un trajecte on la densitat progressiva de vivències, el

pes dels esdeveniments, no es viu en termes de rellotge. L'hora amb la mateixa rapidesa que avança ens situa en la lentitud d'unes agulles que caminen a l'inrevés. A Tossa es viu de forma més densa, però les notícies tarden molt en arribar. Lluny de les rebel·lions urbanes, el temps permet assimilar amb més

"Prometatge d'insectes", Tossa 1934.
Obra adquirida per Oscar Zúgel.
Revista Art, Barcelona octubre 1934

"Empordà" Tossa 1934. Revista Art, Barcelona octubre 1934

intensitat qualsevol fet. Aquell "afanyat a poc a poc" (*Festina lente*) de la màxima italiana que tant agradava a Calví. Sense precipitació de cap mena, amb la rapidesa mental i la lentitud que ens permet assumir les coses, així, els Masson varen viure els canvis socials i polítics d'aquells anys.

Els Masson viuen el moment però la reactualització de textos i de temes apuntats o emmagatzemats a Tossa són evidents. El text citat, "Somni en un futur desert" (*Rêve dans un futur desert*), és el títol d'un dibuix original de 1938 i de la planxa de gravat tirada a Nova York l'any 1942. A la casa que varen llogar al

carrer d'Es Portal hi anaven els amics: la "nina", Laurence, com la cita en les lletres, filla de George Bataille i Sylvie, la germana de Rose Masson, parella que s'havia separat aquest any de 1934. Els Leiris que es traslladen a Tossa per primera vegada, des de la casa del pintor M.L.G. Roux a Sa Riera (Bagur). Georges Duthuit, cap a mitjans de novembre de 1934. Georges Bataille...

Masson, en una de les constants lletres d'intercanvi creatiu amb Bataille, el 5 de setembre de 1934, le diu que aquest lloc és gairabé "la vida pastoral" comparat amb París. Masson ha parlat de la seva estada en algunes entrevistes com la de Georges Charbonnier. Recorda com l'excursió a peu per Espanya va decidir-se per atzar al bell mig d'una insurrecció -la viscuda a Barcelona- i Tossa és el "coup de foudre!" que marcaria dos anys continuats de treballs en un lloc on vol quedar-s'hi el màxim de temps possible perquè s'estima aquest país i li és favorable a la seva pintura. Ens explica també la profunditat del poble amb una anècdota viscuda a Tossa: Tenien a casa una noia andalusa casada amb un pescador que els ajudava a fer endreça i, un dia, Rose li va preguntar per què havien substituït l'alcalde. Ella, amb una gran simplicitat, va dir que era un home bo i no es

pot governar si s'és bo. Si seguim la correspondència d'aquell període, entre el 26 de juliol, data de la primera lletra llarga adreçada a Kanhweiler amb la nota curiosa de què fa servir un paper imprès amb el nom d'"Eduardo Balam / Comercio de Pescado/ - / Tossa (Gerona)" i el setembre de 1936, darrera comunicació amb París, podem seguir la problemàtica creativa de l'autor, les obres i les temàtiques que, de manera insistent -pensem en les batalles d'insectes per exemple- constaten un procés amb encerts i amb errors. Els segadors, centre d'una primera sèrie de treballs, és un dels temes que li fa desestimar teles començades: *"... deux ratés sans espoir et un en panne mais qui est en bonne voie..."* (Carta a Kanhweiler, 16 de setembre de 1934)

Però a través de les cartes es poden entreveure relacions amb altres artistes com l'alemany Oskar Zügel qui, el mes d'octubre de 1934, li compra un quadre "Fiançailles d'insectes" a través de Kanhweiler. O els tractes que vol iniciar amb la baronessa Bukovich per la seva botiga-libreria, un espai on, al marge de trobar lectures, també s'hi exposaven obres d'artistes contemporanis. La Bukovich volia exposar i vendre els seus quadres, per la qual cosa, a instàncies de l'artista, va contactar amb el marxant de París. Finalment s'hi va deixar

"Chevauchée romantique à Tossa de Mar" 1935

"Pasiphaé et le peintre" 1935. Obra s/paper 48x63,5. Col.lecció Galerie Louise Leiris, Paris

una sola obra. Un altre aspecte a seguir és l'incompliment en els pagaments i la situació difícil que viuen els Masson a Tossa. Hi ha cartes que delaten obertament aquestes complicacions econòmiques i la manca de regularitat per a rebre diners. Agreujaments com el del telegrama del 13 de setembre de 1934: «Rien reçu. Situation devient difficile». Quant a la política, els Masson varen tardar bastants dies -després del 18 de juliol-

"Dessin de la Guerre d'Espagne" 1936

"Mort d'Acteon"
1936
Aquarel.la/paper
61x48

"Viol et
métamorphose"
1936 Obra
s/paper 48x40.
Col.lecció
Galerie Louise
Leiris. París

" La dernière image"
1937 obra s/paper
50x65.
Col.lecció Galerie
Louise Leiris. París

a donar-se'n compte de la situació real, de la transcendència dels esdeveniments, entre altres coses perquè Tossa continuava essent un paradís isolat, amb algunes rareses evidents, però en conjunt com sempre. Masson parla del "pronunciamento" sense una convicció forta de revolució. Però quan descobreix les conseqüències -segurament en el decurs del mes d'agost- s'implica personalment amb els anarquistes i els milicians:

«La violence, le fanatisme - tant d'amour et tant de haine- dépassent tout ce que j'avais pu imaginer».

Una nota clou el contingut d'aquesta carta adreçada a l'amic Jean Paulhan (15 d'agost de 1936): remarca amb claredat que no té la més mínima necessitat de deixar Espanya i que s'estima el país sense cap mena de reticència. Decididament vol ajudar a què les coses no es duguin a extrems i, sobretot, a Tossa, que els estrangers que s'hi trobaven en el moment de l'explosió no s'esverin per res del món. La carta següent (17 d'agost) a Kanhweiler destil.la una certa ironia, un humor negre, però gairabé com si la necessitat de comunicar seguretat als demés fos per ell el seu propi salconduit: el més important -ens diu- és no deixar-se tombar pels esdeveniments, arribar -seguir el curs del treball- malgrat els dies angoixants.

IV Centenari de la capella de la Mare de Déu del Socors 1593-1993

Per Mario Zucchitello

La idea d'escriure la història de la nostra capella del Socors la vaig tenir l'any 1980 en ocasió de l'exposició "Firenze e la Toscana dei Medici nell'Europa del Cinquecento". Mentre visitàvem la secció dedicada al dibuix i la pintura, a les magnífiques sales del Palazzo Strozzi, la meva muller, que em precedia lleugerament, em va cridar tota emocionada: «Mira, en Xixanet!». Teníem davant nostre la "Madonna del Soccorso" pintada l'any 1593 per Jàcobo di Chimenti d'Empoli. La representació del miracle era quasi idèntica a la del tapís d'en Xixanet, que ara es conserva a la sagristia de la nostra església parroquial. L'interès despertat per aquesta coincidència em va portar, tot seguit, a

Capella del Socors: altar del 1726. (Clixé de Joan Barber Coris)

consultar la biblioteca dels Uffizi on vaig examinar l'escassa bibliografia referida a l'obra. Començava així, amb molta il·lusió i curiositat, la meva

recerca sobre la història de la capella. Finalment l'estudi va ser publicat l'any 1986 amb el títol: "Una devoció Mariana: La mare de Déu del Socors a Tossa (segles XVI-XX)". De

llavors ençà, no he deixat el tema i puc oferir al lector més interessat una nova dada iconogràfica. El 1571, el cartògraf mallorquí Mateu Prunes pintava la Mare de Déu del Socors -amb una composició quasi completa de la llegenda (hi manca la mare que implora)- en un extrem d'un mapa de la mediterrània. Una prova més, si calia, de les intenses relacions culturals i religioses entre els pobles del Mare Nostrum.

Fins aleshores, la data més antiga sobre la capella es remuntava al 1625. «No hemos podido averiguar la época de que data su existencia -escrivia n'Enric Claudi Girbal en la seva "Història de Tossa"- pero consta que a 17 de Diciembre de 1625 se otorgó... la institución y dotalía de un beneficio...». Ara coneixem, a més a més de la data de construcció, el 1593, també qui l'havia feta construir: el mariner-negociant Toni Caixa, al qual, amb tota justícia, se li ha dedicat la placeta al costat de la capella.

L'Antoni era l'últim membre d'una antiga família de patrons, mariners i negociants presents, al llarg dels segles, en els ports més importants de la costa catalana i valenciana. Home emprenedor, eminent entre els qui, a les acaballes del segle XVI, havien sabut donar un gran impuls comercial a la vila amb el comerç de la salaó i que gaudia d'un prestigi i confiança considerables. El

La Mare de Déu del Socors a Tossa. Oli de Joan Brull Vinyoles, tret de la talla venerada fins al 1936.

(Propietat de la família Coris Mestres. Clixé d'Antonio Lo Vullo).

segrestador real de l'abadia de Ripoll l'havia nomenat procurador general del castell, vila i terme de Tossa. Com també fou síndic de la universitat tossenca per la venda de censals. El 18 d'abril de 1598, eb Toni Caixa deixava aquest món després d'haver rebut els sagraments, assistit pels quatre capellans que hi havia a la parròquia i tres més de Lloret. Una clara demostració de l'elevada posició social, puix que, normalment, només participaven als funerals un o dos preveres i la intervenció de sacerdots forasters era excepcional. N'Antoni, en morir, deixava al poble una nova capella, fruit segur d'una prometença en un moment de perill extrem.

El lloc triat per a construir-la s'anomenava aleshores Camp de la Creu, tal vegada per l'existència en aquell indret d'una creu de terme. El poble vivia encara dins muralles i, naturalment, el carrer del Socors no existia. Però era un paratge prou significatiu, situat al costat de la torre que s'enlairava solitària al bell mig de la badia i ideal perquè s'aturés a pregar i obtenir ajut i bon viatge tothom que sortia de la vila per camí de terra o via mar. La fàbrica terminava a finals de l'estiu de 1593 i a la primeria de setembre, el bisbe de Girona, Jaume Caçador, n'encarregava la benedicció al rector Sebastià Clavell. Tot i ser petita, més del que ho és avui en dia, en Caixa no

Capella del Socors. Estat actual. (Clixé de Jaume Morè)

La Madonna del Soccorso. Oli sobre taula de Jàcopo di Chimenti d'Èmpoli. (Museu Pitti, gab. fotografico soprintendenza beni artistici e storici di Firenze)

havia estalviat diners. De bona construcció, amb aparell de qualitat i pedres tallades a totes quatre catoneres, amb una o dues finestres de pedra amb caire bisellat, es presentava compacta i consistent alhora. Recordava força la capella de la Mare de Déu de l'Esperança, a Blanes. Intervencions successives, especialment al segle XVIII, n'han modificat part de l'estructura bàsica, donant-li l'aspecte actual.

Disposava de dos altars. El principal, dedicat a la Mare de Déu, i un altre, lateral, a Sant Antoni. Aquest era tan petit que els obrers consideraren seriosament, el segle XVIII, la possibilitat d'ampliar la capella per la banda de ponent, en l'actual placeta d'en Caixa. El projecte no es portà a compliment perquè tots els esforços anaren dirigits a la fàbrica del nou temple parroquial. La capella ha tingut els seus

benefactors, i un d'ells, mossèn Josep Payet, va ser amb molta probabilitat l'autor del tapís d'en Xixanet. Ha estat també un dels pols de la litúrgia local. Actualment, s'hi celebra el mes de Maria i hi arriben les processons del Corpus, de Sant Vicenç i de Sant Sebastià. Aquesta última especialment, és digna d'atenció pel fet que, essent el vot del poble més antic que la capella, hem de deduir que el tabernacle amb la imatge del Sant s'hi ferma després de 1593. Al segle XVII, totes les processons importants baixaven del temple gòtic de la Vila Vella, sortien pel Portal, arribaven a la capella i tornaven a l'església de Sant Vicenç. L'any 1869, fins i tot va servir de parròquia quan en aquella es va declarar un incendi. Per ella, els tràngols de la història no han transcorregut en va. Afectada per la desamortització i recuperada pel poble després

d'una llarga i difícil controvèrsia, ha sofert també el vandalisme de 1936 quan es perdé per sempre el magnífic retaule barroc, una de les joies de tota la parròquia. La imatge de la Mare de Déu del Socors, d'estil tradicional i no lligada a la llegenda, era situada al centre del retaule en posició lleugerament avançada respecte a la fornícula, mentre a cada costat unes mènsules més baixes sostenien les imatges, finalment treballades, de Santa Gertrudis i Santa Victòria. El valor formal del conjunt i la faicó de les talles suggerien la mà d'un bon artista.

Aquest any, quan s'escau el quart centenari de la capella, hauríem de recordar la devoció del seu fundador, en Toni Caixa, i agrair-li, modestament però amb molta reconeixença, el llegat que ha deixat a tots els tossencs.

Enric Claudi Girbal i Tossa

Per Jordi Cuadrado i Lidia González

L'any 1883, una obra escrita per Enric Claudi Girbal titulada "Tossa. Noticias sobre la historia, tradiciones y costumbres" és premiada per l'Asociación Literaria de Gerona.

El llibre, poc conegut pels tossencs, és una obra imprescindible per a la història local d'aquesta vila. És per aquest motiu que hem cregut oportú fer una petita ressenya sobre l'obra i el seu autor amb la intenció de donar a conèixer una mica més la bibliografia existent sobre la nostra població.

Enric Claudi Girbal va néixer a Girona l'any 1839 i morí a la mateixa població el 1896. Fou poeta, historiador i periodista; en aquesta vessant periodística, fundà i dirigí diversos diaris locals com "El Eco de Gerona" (1864) o "Revista de Gerona" (1876).

Com a poeta concorregué assíduament als Jocs Florals de Barcelona,

dels quals fou mantenidor el 1876 i amb el pseudònim de "Lo trovador d'Onyar", publicà un volum de "Poesies Catalanes" i "Follies". Però la faceta que més ens interessa és la d'historiador, ja que publicà desenes d'articles sobre la història, no només del nostre poble sinó que també va escriure sobre Banyoles i Girona.

El llibre, publicat l'any 1864, s'estructura en dues parts i un apèndix amb documents com la confirmació de la carta de població de Tossa, la donació d'aquesta vila al monestir de Santa Maria de Ripoll o el document per a la construcció de l'església parroquial, entre d'altres.

La primera part correspon a la història civil i política de la nostra vila. Així s'explica des de l'any 966, quan Tossa es donada pels comtes de

Barcelona al monestir de Ripoll, fins a l'any 1837. Aquesta última dada recollida al llibre, correspon a la promulgació a la vila de la Constitució. Per aquest fet a la vila es va celebrar una missa solemne on després de ser llegida la Constitució pel secretari de la corporació municipal, va ser jurada per tots els veïns de la població i pel clergat.

Una de les dades més importants és la concessió de la carta de població l'any 1187. L'abat de Ripoll, Ramon de Berga, fou qui va establir les lleis dels habitants de Tossa i també el castell. Amb aquest motiu va concedir als habitants tenir les cases fora o dintre del recinte

fortificat i va determinar les mesures per a la construcció dels edificis. Dins les muralles es va construir, a part de les cases dels pobladors, un castell, l'església parroquial dedicada a Sant Vicenç i un hospital. Els nous pobladors, havien de pagar al monestir, com a impostos per la construcció de llur habitatge, el cens anual d'una gallina. A partir d'aquesta data, Tossa es configura com un poble medieval més dintre de la geografia catalana, amb els seus òrgans de govern però sempre sota la jurisdicció de l'abat de Ripoll, al qual li devien fidelitat i obediència.

La segona part d'aquesta obra se centra en els edificis històrics o artístics de Tossa. Així, s'hi parla de l'església parroquial, de la seva antiguitat que es remunta al segle X, dintre del casc emmurallat. Després, amb el creixement de la població extramurs i la poca aflluència de gent, deguda a la seva ubicació, es va fer necessària la construcció d'una nova església en el lloc que actualment coneixem. Això es va produir l'any 1775. En aquest apartat on parla de l'església, no deixa de ser curiós l'inventari exposat sobre les

reliquies, els ornaments, l'argent, les capes i els altars que van construir la nova església, molts d'ells traslladats des de l'antiga parròquia.

També s'hi fa menció de la casa rectoral, de l'hospital, de la capella del Socors, de la de Sant Benet i de la de Sant Grau. Al final d'aquesta segona part, Girbal escriu sobre les tradicions de la vila de Tossa.

La primera de les tradicions fa referència a Ramon de Penyafort que, essent a Roma, va contraure una malaltia greu i el papa Gregori IX li va donar una dispensa per poder tornar al seu país. La llegenda diu que va arribar a Tossa on hi havia un vilatà amb una greu malaltia que l'impedia parlar i moure's. Aquest fou portat davant Ramon, qui, agenollat, va fer unes pregàries; després li preguntà al malalt si volia confessió i, més tard, el vilatà va morir. Aquest és el primer miracle que s'atribueix a aquest sant i que es recull al llibre.

La vigília de Sant Joan és una de les festes més celebrades a Catalunya. A Tossa també se celebra des de fa temps, però l'autor del llibre

ens relata com transcorria aquesta festa abans. Després d'haver recollit, dies abans, fusta per les fogueres, la nit de Sant Joan començava amb un sopar de festa. Poc després, acabat l'àpat, la gent es disposava a sortir al carrer per fer cremar les fogueres que es trobaven al seu pas i amb escombres fetes de branques de pins es començava una baralla entre diferents grups. Aquesta lluita durava fins ben entrada la nit, quan totes les fogueres restaven reduïdes a cendres i la gent tornava a refugiar-se a casa. Aquesta festivitat, avui perduda, era coneguda com a "fer fayta".

Al llibre s'expliquen aquests fets i tradicions. I també hi ha més informació sobre la nostra població, però en aquest article hem pretès fer una ressenya sobre els fets i costums menys coneguts. Aquells qui vulguin aprofundir més sobre aquesta obra, sempre tenen l'opció de consultar-la a la Biblioteca Municipal, on, malgrat no existir cap exemplar, hi ha una còpia a la disposició del públic.

Les representacions de "Quasi un paradís"

Per Vicenç Esteban i Darder

Cap als anys cinquanta, feia poc que s'havia acabat la Segona Gran Guerra. Els turistes estrangers encara no havien iniciat el retorn a la Costa Brava, interromput per la dissortada Guerra Civil Espanyola i el ja esmentat conflicte internacional posterior. Però a Tossa, en els mesos freds de calor, hi venia una colònia d'estiuejants del nostre país, procedents de Barcelona, Terrassa i Sabadell, en la seva majoria. Era gent que a la postguerra havien fet diners, uns amb empreses i negocis i alguns amb l'"extraperlo". També hi venien alguns funcionaris de l'administració vigent en aquella època. Passaven l'estiu en una petita fonda, algun hotel escadusser dels pocs que hi havia, en alguna casa llogada per temporada o com

a rellogats en el domicili d'algun tossenc. Al matí, anaven a la platja, a les pistes del passeig del Mar, d'En Biel i En Coris; a les tardes, a fer tertúlia; i, a la nit, a ballar al so d'una gramola. Alguna nit, a les festes que s'organitzaven a l'Àncora, l'antic Hotel Steyer, obert l'any 1935 per un jueu alemany que va haver de fugir a la primeria de la nostra guerra civil cap a una

república centre-americana. Eren les nits de "verbena" de «Las noches del Áncora, el ambiente que Ud. desea», com deien uns fulls de propaganda, ja que en aquell temps i per ordre governativa, tot s'havia de fer en castellà. La majoria de les famílies de la colònia, per poc que poguessin, s'apuntaven a parlar-lo, malgrat que alguna àvia, fent tota mena

d'esforços per a no quedar malament, hauria pogut anar de companya amb la de la "Familia Ulises" de l'última pàgina del "TBO". Aquesta colònia, volent initar la companyia dels vienesos que havia portat a Barcelona la revista "Viena es así" i que duia una mica d'aires centre-europeus -fins on la censura rigorosa del moment ho permetia- quan el que era popular al nostre país eren les "tonadilleras" hispàniques, van representar una revista que titulaven "Tossa es así", la qual els va quedar força grollera, ja que la gent del poble es va sentir ofesa per l'aire burlesc que ridiculitzava la sacrificada població tossenca que els acollia. També en la mateixa època, hi havia a Tossa una petita colla de intel.lectuals, pintors, músics i escriptors catalans. Tots persones molt cultes que feien colla a part dels qui s'han descrit abans. A les terrasses dels cafès s'organitzaven en dos grups distanciats; a la platja, a l'hora del bany, igual. Aquests no solien anar a les festes de

EL CODOLAR

*L'aigua es bressa i té llunes.
A l'horitzó un vaixell
funàmbul. Roques brunes
i roges en castell;
i deixies i runes.
Negres de sol i sal,
la muralla i la torre;
i al codolar i la sorra
deu bots, de proa endalt,
fan un fris radial.*

"ambiente distinguido". No els calia pas per serne. Entre ells hi havia els escriptors Joan Oliver i Joan Guarro, "els dos Joans" com els anomenaven. El primer no feia gaire que havia retornat de l'exili com tants d'altres catalans que, en acabar la guerra del nostre país, van haver de triar la diàspora per tal d'estalviar-se tota mena de depuracions, molèsties i a voltes la presó. Els dos poetes anomenats, com ells mateixos diuen en una nota prefaci en l'edició de l'obra "Quasi un paradís", van escriure-la com un divertiment d'estiu. La llegiren a la seva colla i la van representar a l'antic Cinema Rovira, de Tossa, el dia 18 d'agost de 1951. Personalment vaig poder assistir a algun assaig de l'obra, on la Rita Domingo que era qui m'hi va introduir, va presentar-me el senyor Joan Alavedra, qui interpretava el personatge

protagonista, el patrici romà Joan Vidal, d'una manera impressionant. La seva filla Maria, era la "Menuda", una noia indígena tossenca amb una bella cabellera bruna. El senyor Alavedra, amb la seva gran personalitat, sempre em va fer l'efecte que n'era el director de la posada en escena. Tots els figurants eren persones del sector de la colònia que normalment usava el català. Només un sol tossenc hi va figurar. Era en Pere Nadal i Capellas, noi tossenc molt amic en aquella època de tots els d'aquest grup. L'estrena va ser un èxit. Tots es van esforçar al màxim per fer-ho bé. Es va notar que tots els qui la van representar eren una colla de persones amb una gran cultura. La dicció era molt acurada i feia gala de la fonètica i riquesa de l'idioma que els dos autors havien donat a l'obra. Els decorats havien estat projectats pels importantíssims pintors Emili Bosch Roger, Josep Granyer i Frederic Lloveras. Aquest darrer els va realitzar. El vestuari era dissenyat per J. Granyer. També se'n va fer una representació a Barcelona l'hivern següent, on hi van afegir unes escenes

**BANYISTA SOLIT`ARIA
CALA POLA, 1923**

Al peu del tenderol
-capella sense gala-,
deesa de la cala
vestida de ressol,
us porta l'oratjol
ardit, insaciable,
amb llavis superfins
del món i del diable
i de la carn, roïns,
un bes innumerable.

protagonitzades per personatges tossencs. L'obra s'acabava amb un "Himne a Tossa", amb música del mestre Eduard Toldrà, qui també es trobava a la vila aquell estiu.

L'any precedent també s'havia publicat una "Auca de Tossa" amb dibuixos de Josep Granyer, molt bonica i plena d'ocurrències relatives a la vida estiuenca a Tossa.

Començava així:

*Dama o noia, bruna o
rossa
vós que pinteu o escriviu:
si sabeu passar l'estiu
passareu l'estiu a Tossa.*

*Mireu-ne la meravella
de les platges i del mar
i admireu sa Vila Vella
amb torres muralla i far
Vegeu en plaça i carrer
quines casetes tant netes;
visqueu per poques
pessetes
a casa d'un mariner.*

I així continuava fins a vint-i-quatre quartetes. Van passar una colla d'anys i semblava que ningú no se'n recordés d'aquella memorable representació de l'obra. Però un bon dia, una colla de joves tossencs, nois i noies, es van decidir a representar-la de nou. Vingueren a proposar-me si els volia dirigir. La proposta i el jovent em van guanyar el cor. Era la primera vegada que feia de director de teatre i vaig posar-hi tota la meva dedicació i afecte. Tots es delien per fer-ho bé i no va caldre que m'hi esforçés gaire. Era durant l'hivern de l'any 1973 quan es va reposar l'obra amb un magnífic decorat que va pintar l'artista tossenc Ventura Anson que també feia d'actor. Tots els figurants van assolir l'èxit del públic que va omplir en totes les representacions la sala de festes "El Ruedo" ja que en aquell temps, a Tossa, no es disposava de cap més escenari.

El passat dia de Sant Jordi, dirigida per Josep-Salvador Cullell, s'ha representat de nou "Quasi un paradís", a

l'escenari del Cinema Montserrat, amb gran èxit de públic que va aplaudir incondicionalment tots els qui l'havien interpretada. La posada en escena s'ha fet amb un aconseguit decorat de l'artista-pintor Javier Espínola que actualment viu a Tossa, el qual ha col·laborat en què es reixís plenament en la seva escenificació. El públic tossenc, desitjós que es reprenguessin a la vila les representacions de teatre, interrompudes per tots els grups locals des de feia set anys, ha estat addicte al grup de teatre Xixanet, el qual, reprenent una nova etapa, ha representat aquesta bella obra tan representativa per al món cultural de la nostra vila. Que tots els qui hi han participat se sentin encoratjats a tirar de nou endavant una faceta cultural de la vida tossenca com és el teatre. Per a tots, les més cordials felicitacions per llur esforç i aportació. Fa quaranta-un anys de l'estrena d'aquesta obra i els seus textos, trama i lèxic són encara ben vigents, produint l'interès dels espectadors per la seva qualitat. Crec que els tossencs hem d'estar agraïts als seus autors i a tots els qui, en diverses ocasions, l'han representada.
Tossa de Mar, 4.6.93

Tossa, la més cara

Per Josep Vilà i Roca

Des de fa molts anys que la nostra vila ha merescut, per part de moltes persones enamorades de les seves belleses i virtuts, qualificatius ben elogiosos. Des de "Tossa, la bona mossa", passant per "Tossa, la flor del ram", "Tossa, flor del mar", "Tossa bonica", "Tossa, paradís blau", "Tossa, quasi un paradís", fins arribar a "Tossa, rabeig de la pau" i no sé si me n'oblido d'algun altre. Sempre els títols que se li han donat han suposat una lloança i crec que ben guanyada.

Però penso que ara ha arribat l'hora, malauradament, d'afegir-ne un altre que, si bé no és gens satisfactori, no deixa de ser tan cert com tots els altres.

I és la que encapçala aquest escrit: Tossa, la més cara.

I ho diem treient dades de l'anuari dels anys 91 i 92 que han publicat conjuntament el diari "El Punt" i la "Caixa de Girona".

En dos anys, el pressupost del nostre Ajuntament ha pujat un 26%. Ja em direu quin assalariat, jubilat, comerciant o industrial del nostre poble ha vist créixer en el mateix període i en la mateixa proporció els seus guanys.

I continuem amb les dades. Si

repartim els 938 milions del pressupost de l'any 91 entre els 3.754 habitants censats a Tossa, li correspon a cada un d'ells suportar de mitjana un cost de 250.000 PTA, aproximadament. El mateix any, la mitjana de Lloret era de 143.000, a Blanes 75.000, a Palamós 90.000, a Sant Feliu 76.000. Només ens superava Castell-Platja d'Aro amb 414.000 PTA. Però el següent any, el 92, Castell-Platja d'Aro baixa considerablement fins a situar-se en 294.000, mentre que Tossa puja a 302.000. I és que la nostra vila no solament puja el pressupost un 11% sinó que es perden uns tres-cents veïns, mentre que en aquell municipi, si bé redueix en 400 el nombre de censats, retalla les seves despeses en un 30%. I de 302.000 ja dites a Tossa, Lloret es queda en 175.000, Blanes en 98.000, Palamós en 110.000 i Sant Feliu només amb 85.000. I no es pot dir que a Tossa tinguem allò que en diuen la "renda per càpita" més alta que les poblacions de característiques similars, sinó que tant Lloret com Platja d'Aro i Santa Cristina i

Calonge i el Port de la Selva i altres la tenen superior a la nostra.

I ja em diran, els qui em llegeixin, si en tots aquests pobles que he nomenat els manca algun servei dels que ens ofereix el nostre municipi. O és a l'inrevés? On és el nostre hospital, el nostre geriàtric, el nostre casal per als vells, la nostra piscina coberta, el nostre local polivalent per poder celebrar-hi actes culturals, concerts, teatres, balls, etc, etc...?

I com és natural, amb aquests pressupostos tan elevats, les taxes municipals han de ser i estar altres i en augment, repercutint en el cost de la vida local -per a desesperació de les mestresses de casa- i també en les comparacions que deuen fer els turistes entre la qualitat dels serveis que se'ls ofereix i els preus que, en virtut d'uns impostos crescuts, els comerciants i els industrials es veuen obligats a imposar-los. Jo no vull pas carregar la culpa de tot això a l'equip de govern que ara hi ha a la casa gran. El mal ja ve de lluny. Si no vaig errat, el

pressupost de l'any 91 fou obra dels uns i el del 92 ho fou dels altres.

Tampoc vull criticar ni els qui s'asseuen a la dreta ni els qui ho fan a l'esquerra d'aquella taula que, en forma de ferradura, tenen al saló de sessions. Sé que tots treballen de bona fe.

Jo només demanaria als uns i als altres que meditessin sobre una realitat. I és que estem en clar període de les vaques flaques. Pot durar els set anys de les plagues d'Egipte. En durarà menys? En pot durar més! El que no es pot fer és continuar allargant més el braç que la màniga, ni pensar que els allargs que aquesta necessiti els vagin pagant, directament o indirectament, els soferts contribuents que prou que els expremen des de Madrid.

No és temps, doncs, de pensar en obres faraòniques, costoses de fer i de mantenir, sinó en coses senzilles que també tenen la seva importància, com mantenir tot l'any net d'herbes l'espai

de la vila romana, tenir aparcaments en bones condicions, procurar que les nits no resultin tan sorolloses, fer una raonable i assenyada regularització de les platges entre els espais lliures necessaris per a un bon gaudi dels turistes i els serveis que en excés les usufructuen, etc, etc... I, sobretot, donar exemple de moderació i austeritat.

I si no és així, que Déu hi faci més que nosaltres!!

EL TEMPS

Per **Narcís Torrent**

Resum de les dades de pluja -en litres per m²- des del 1r d'abril al 31 de maig de 1993, servits pel mesurador de Tossa i que es tramet al Centre Meteorològic Zonal de Catalunya.

Mes d'abril: 84 litres. 10 dies de pluja (3 van ser de tempesta)

Mes de maig: 6 litres. 2 dies de pluja

Fins l'11 de juny: Sense precipitacions.

Na Camil.la, tot un personatge

Per Angela Fernández

Una bonica imatge de quan tenia 18 anys

Quan tenia set anys ja deia que volia ser cuinera de "cassoles molt grans". Vivia a cal Ferrer, on hi havia una cuina de carbó i llenya amb dos fogons. Un dia va voler fer el mateix que feia la mare, va encendre la cuina i va fer bullir patates. Na Camil.la dóna molta importància a la necessitat de rebre una bona educació i ensenyar urbanitat als fills. De petita va anar al Col.legi Nacional on va tenir professors molt bons, entre ells el senyor Moreno. Quan va acabar la Guerra Civil, el seu pare la va enviar a estudiar amb les monges franceses. Considera que no va ser gaire bona alumna, especialment en matemàtiques, que no li agradaven. En canvi, li agradava molt escriure i també els idiomes. Quan

tenia nou anys, el seu pare volia que estudiés alemany, però el professor li va recomanar que comencés pel francès i l'anglès. Tot i que la seva il.lusió era dedicar-se a cuinar, a partir dels 10 anys ja va haver de treballar en el despatx de l'agència de transports dels seus pares, portant la comptabilitat. Finalment, van posar el restaurant, el qual ja

fa 42 anys que és obert. Na Camil.la va fer la carta. Fou ella qui hi va posar plats típics de Tossa com la "simitomba", el suquet d'anxoves i d'altres amb fama més internacional com la paella. Na Camil.la s'ha sentit molt feliç durant els 28 anys que ha passat cuinant. Sempre a "primera línia de foc", com ella mateixa ho expressa, tot i que s'ha vist obligada a deixar

Amb el seu marit quan
tenia uns 30 anys

Amb el seu marit
quan tenia 48 anys

la feina del restaurant per raons de salut ja que, com ella bé diu, "és una feina molt dura".

Però no només ha estat cuinera. També ha estat model de pintors famosos que van passar per Tossa, com Creixams, Serra, i ha vist passar pel seu restaurant personalitats molt importants. A més a més, ha escrit un llibre de cuina en el qual s'inclouen plats creats per ella mateix. Fins i tot va rebre un homenatge a l'Hotel Ritz. El que més li ha agradat al món és fer salses i improvisar plats. Aquesta afeció li ve, en bona part, de la seva tia Camil.la i de la seva mare. Li fa molta il.lusió el fet d'haver escrit el llibre. Na Camil.la se sent feliç perquè ha fet les tres coses que es consideren més importants a la vida: tenir fills, plantar un arbre i escriure un llibre.

Na Camil.la
tot un
personatge

Ramón Serra, 10 anys d'Ajuntament

Per Emilia Bernabeu

Ramón Serra, (tercer per la dreta), en la constitució de l'Ajuntament, l'any 1983.

● ● ● ● ● ●

-El passat 23 de maig va fer 10 anys que va començar a treballar per Tossa des de l'Ajuntament. Ens podria fer una valoració d'aquests anys?

-Haven estat deu anys a l'Ajuntament m'han passat moltes coses. Tan de bones com de dolentes. Però al cap dels anys, de les dolentes te n'oblides i només et queda el record de les bones. En tot aquest temps he tingut moments molt baixos, però sempre he comptat amb el recolzament dels meus companys i de la gent

que m'ha triat i això m'ha fet continuar i, dins de les meves possibilitats, intentar sempre fer-ho amb la major responsabilitat.

-Vostè va estar molts anys a l'oposició, actualment està en l'equip de govern. Quina és la posició més còmoda?

-Sense cap mena de dubte, la posició més còmoda sempre és l'oposició; primer perquè no tens cap responsabilitat enfront del poble i segon perquè tens molta menys feina. La meua postura des de l'oposició

sempre va ser la d'intentar vigilar que l'actuació de l'equip de govern fos correcta i la de presentar propostes i alternatives tot seguint el criteri que nosaltres presentàvem a les eleccions.

Vaig estar 8 anys a l'oposició dins del Consistori i en tot moment vaig intentar respondre a la confiança de les persones que m'havien votat. Sempre vaig dir el que creia que s'havia de dir i ho vaig dir a la cara, sense embuts, però també sense insults ni

mentides ni calúmnies.

-És descoratjadora

■ l'oposició?

-De vegades ho és i molt. La veritat és que en aquests 8 anys si no hagués estat perquè entre els companys com en Josep Colomer o en Sebastià Pla, que ens consolàvem mutuament, difícilment haguéssim trobat forces per continuar. El que més descoratja és el bloqueig que massa sovint s'estableix entre l'equip de govern i l'oposició. Els silencis per resposta, la manca de cooperació. En aquest sentit, però, recordo que a l'època en què Ventura Anson era regidor de Cultura, hi va haver, sobretot pel que feia a cultura, esports i joventut, una participació molt intensa. Però allò es va acabar, suposo perquè hi havia gent a qui no agradava aquest esperit de cooperació amb l'oposició.

-Deu anys donen per a

■ moltes anècdotes, no és així senyor Serra?

-I tant que si. Si les volgués explicar totes hauríem de fer un número especial. Tanmateix en recordo una que em va fer molta gràcia. Era l'any 1983. A les

eleccions municipals l'escrutini havia repartit els regidors així: 6 per CIU, 1 per AP, 2 per PSC, 1 per ERC i 1 per CDS. Havien començat a córrer rumors de pactes per escollir un alcalde que no fos en Telm Zaragoza. Fins i tot hi van haver reunions. El dia de la constitució de l'Ajuntament, en el moment de fer la votació per escollir l'alcalde, les quatre primeres paperetes que es van llegir portaven el meu nom. Van ser les úniques amb el meu nom, però amb tot el tràfec de rumors i sortint totes seguides, van posar nerviós a més d'un. Després van sortir les altres i els ànims es van distendre. Per uns moments va ser una situació força divertida.

-Què ens pot dir sobre

■ aquests dos últims anys de la seva trajectòria política?

-La posició dins de l'equip de govern és, com he dit, més difícil que la de l'oposició. Per a tirar endavant qualsevol projecte et trobes amb tot un seguit de tràmits ineludibles que et porten molta feina. De totes maneres, val més estar en el govern que en

l'oposició. De vegades et trobes amb problemes afegits que mai t'hauries esperat, com és el cas del transfuguisme que ha sofert el grup de PSC a Tossa. Crec escandalós que una persona que ha estat triada per una llista concreta pugui arribar a signar una moció de censura contra el cap d'aquesta llista.

Nosaltres, per sobre de tot, valorem la dignitat i sentim un gran respecte per tots els veïns de Tossa. I si he de deixar l'Ajuntament ho faré amb la satisfacció d'haver fet el que creia millor pel poble i sense haver tret cap profit personal de la meua estada a la casa consistorial. La dignitat i les ganes de treballar per Tossa no me les treurà ningú.

RECTIFICACIÓ:

Actualment els càrrecs de l'Associació de Jubilats són:

- Presidenta: Marianne Geiben
- Vice-president: Josep Vilà
- Secretària: Carmen Heras
- Tresorer: Narcís Torrent
- Vocals: Maria Moré
- Pilar Lasierra
- Baldomero Mayol

Àngel Colom visita Tossa

Per Ramon Miralpeix i Assumpta Taberner

El passat mes d'abril va venir al nostre poble el secretari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Àngel Colom. Va ser un míting de pre-campanya electoral on va parlar d'impostos i de la situació política i econòmica del nostre país i d'Espanya. Una vegada acabat l'acte, va tenir la deferència de parlar amb nosaltres. Les nostres preguntes van anar relacionades amb el moment en què vivíem, per tant, no us estranyeu que tan sols li plantegéssim qüestions polítiques.

-Vostè creu que un partit que reclama la independència ha de presentar-se a les eleccions de l'Estat Espanyol? No és una paradoxa?

-Crec que és molt important participar en aquests comicis per tal de poder controlar com més poder millor. Quanta més gent amb ideologia independentista vagi a Madrid, més ens podrem fer sentir i, així, poder fer més reiteratiu aquest discurs i fer que

sigui més familiar a tots els polítics. Crec que set anys són suficients per poder crear un clima favorable cap a aquesta idea i poder després proclamar la Nació Catalana i la independència de Catalunya.

-Quan fa la propaganda electoral posa "CAP A LA INDEPENDÈNCIA DE CATALUNYA"; però què en pensa dels Països Catalans?

-Bé, demanem la

independència primer per a Catalunya però és un programa extensiu a la resta, és a dir, Mallorca i València. Quan ells vulguin poden incorporar-se a aquest projecte, és un pla integrador que intenta aconseguir el suport dels catalans i després, si les altres nacionalitats ho volen, s'hi poden incorporar. El projecte el tinc per a tots, és un projecte obert, integrador.

-Vostè creu que aquesta idea arriba a una part de la població d'origen no català?

-Aquest missatge també arriba a la gent d'origen castellà però que viu a Catalunya, sobretot els de la tercera generació que ja coneixen el català i la història de Catalunya. No els cau estranya la idea de la independència, perquè són un grup de nois, vaja, de joves de moltes barriades de pobles i ciutats catalanes que vénen als nostres actes aplaudint la voluntat d'independència.

-És optimista, per tant?

-Sí. La majoria de la població d'origen de fora s'incorporà a aquest procés. Deixeu-me dir una cosa que pot ser molt heterodoxa per a molta gent: A l'hora de la veritat diria que, arribat el moment d'un prebiscit, quasi em respondrà més una part d'aquesta població que alguna part dels catalano-parlants, perquè aquests tenen por, tenen un altre caràcter, són més esporuguits. La història ens ha anat aixafant. El català li costa molt de decidir-se. En canvi, l'espanyol d'origen decideix molt ràpidament i si som capaços de fer-ho bé, quan haguem d'arribar a la decisió, és un bé per a ells en tant que ciutadans de Catalunya quasi en confio més.

Les coves de Tossa (I)

per Eduard Badiella i Noguera • Xavier Badiella i Noguera • Enric Badiella i Noguera

Coneixíem l'existència d'algunes cavitats a la costa i decidírem visitar-les. Com que en el decurs de les exploracions n'aparegueren d'altres, vam creure interessant recórrer tot el litoral de la comarca de la Selva i fer una recopilació de les coves conegudes actualment a la zona.

El litoral de la comarca de la Selva l'integren tres municipis: el de Blanes, limitat a la costa per la desembocadura del riu Tordera i la platja de Santa Cristina; el de Lloret de Mar, que va de Santa Cristina a la cala Morisca; i el de Tossa de Mar, que comprèn des de la cala Morisca al torrent i platja de Vallpresona. A partir d'aquí entrem ja al Baix Empordà.

La longitud total d'aquesta costa és d'uns 22 Km, sis dels quals són platges, generalment de sorra, i els altres, que són els que ens interessaven, són penya-segats rocosos o costa alta, pròpiament dita, que és on hi ha les cavitats.

La majoria de les coves que es descriuen en aquest treball han estat visitades des de molt antic per pescadors i navegants de les rodalies. Aquests entraren tan sols fins on els permetien les dimensions de llurs

embarcacions, per això, són conegudes des de fa molt de temps les coves que tenen boques de considerables dimensions, fàcilment visibles. No ens ha d'estranyar que en N. Font i Segué, en el seu "Catalech Espeleologic de

Catalunya" ja anomenés d'aquesta zona les coves del Bergantí i de Palomar. En aquests darrers anys amb la invasió turística, apareixen també els afeccionats a la pesca submarina i els submarinistes esportius que,

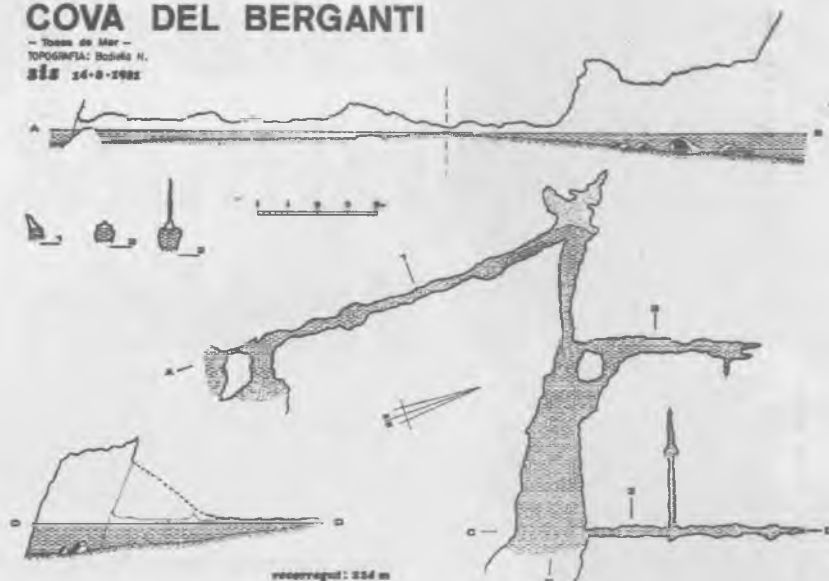
ja més atrevits, han entrat més endins d'aquestes cavitats i n'han visitat d'altres que només s'hi podia entrar nedant. Si bé aquestes exploracions han estat sempre de forma esporàdica, cal destacar les realitzades pels membres del C.R.I.S., de relleu i importància pels espeleòlegs ja que, per primera vegada, es fan ressenyes de les exploracions realitzades i resta constància de l'existència i exploració de cavitats de aquest litoral. Al terme de Tossa és on hi ha la major part de les coves d'aquest litoral, si bé moltes són de petites dimensions. En aquest article us en comentarem dues. En els propers números de la revista Turissa seguiran els altres.

COVA DEL BERGANTÍ

Es troba a 100 m de la Punta de Sa Bauma i al peu d'una paret balmada bastant característica. La boca principal és fàcilment visible pel seu tamany. Es tracta de la cova més important d'aquest litoral i també la més coneguda. La seva gran boca té 12 x 12 m i gairabé 6 m de fondària. En la mateixa boca surt una galeria a la dreta de 37 m que, si bé es veu molt estreta, la part submergida té 4 m d'amplada. La fondària va disminuint fins arribar a una platgeta final. Als 14 m

COVA DEL BERGANTI

— Tossa de Mar —
TOPOGRAFIA: BODOLÀ H.
SIS 24-8-2002

d'aquesta galeria, en surt una altra a l'esquerra de 20 m amb les mateixes característiques però més estreta. Aquesta última, té l'inconvenient que les seves parets són plenes de garoles de mar.

Tornant a la boca, podem seguir per l'ampla galeria d'entrada fins a trobar una bifurcació. La galeria de la dreta té 32 m de recorregut. És molt baixa però amb 3 m d'amplada i acabada en una sala de la surten tres curtes diàclisis amb sengles platgetes al fons. La galeria de l'esquerra s'estreny fins a 1,5 m i es torna a fer ampla progressivament, al mateix temps que perd fondària fins a donar a una platja de 8 m de llargada, amb el sostre baix i una amplada que varia d'un any a l'altre. A l'esquerra d'aquesta platja (al sud) surt una nova galeria de 60 m de recorregut que torna a guanyar fondària i va a parar altre cop a l'exterior

per dues boques, una elevada i de reduïdes dimensions i l'altra amb 4 m de fondària, alçada i ampla. La travessia d'aquestes boques a la principal és de 125 m de recorregut i el recorregut total de la cova és de 224 m. Quant a la morfogènesi, la major part de la cavitat està excavada a expenses d'una xarxa de diàclisis perpendiculars, de direccions N20E i N70W. No així la galeria que comunica amb les boques del sud, la qual està

excavada sobre una diàclasi, també inclinada, de direcció N-S. Finalment, hem de dir que les curtes galeries del final de la platja varien molt sovint de longitud, degut a les socil.lacions del nivell del sòl.

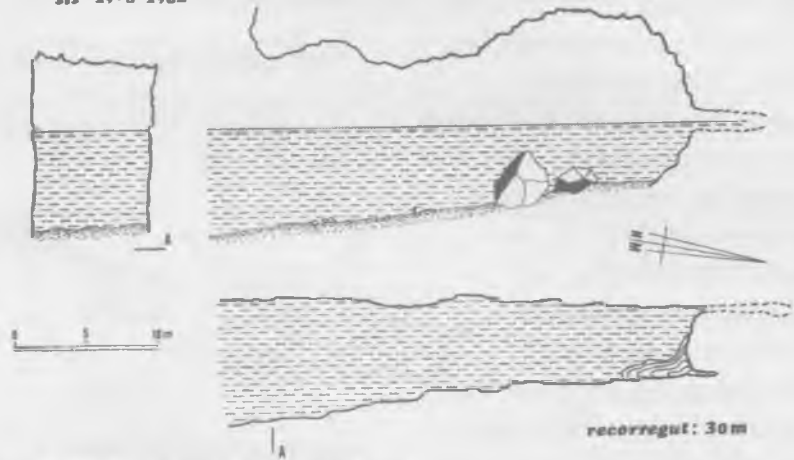

COVA I DE LA CALA BONA o ESCLAFADA GRAN

Es troba en el morral que separa la cala Bona de la cala Pola. Molt visible. Té una única i espaiosa galeria de 5 a 8 m d'alçada, 9 m d'amplada i 8 m de fondària que acaba en dues esquerdes als costats. La de la dreta, després de remuntar una roca, s'acaba ràpidament. I la de l'esquerra, bastant submergida, és impenetrable però s'hi entreveuen uns 8 m de

COVA I DE CALA BONA

— Tossa de Mar —
TOPOGRAFIA: Badella N.
sis 19-8-1981

COVA II DE CALA BONA o ESCLAFADA XICA

recorregut. El recorregut de la galeria ampla és de 30 m. Quant a la morfogènesi, l'eroió ha aprofitat unes diàclisis paral.leles de direcció gairabé nord. Hi destaquen les incrustacions marines a les parets, formant una cornisa al nivell de l'aigua.

COVA II DE CALA BONA o ESCLAFADA XICA

És a 40 m de l'anterior. Molt visible, també. La cova queda dividida en dues galeries

separades per un gros pilar. La de la dreta té un pont de roca que la travessa i acaba en una petita salera. La de l'esquerra s'acaba ràpidament comunicant-se amb l'anterior. El seu recorregut és de 18 m. De la mateixa manera que en l'anterior, la cavitat s'ha format aprofitant unes diàclisis de direcció nord. Les incrustacions marines també són molt notables.

NOTA: Agraïm al senyor Joan Navarra la seva col.laboració i gentilesa en facilitar-nos aquest interessant material.

La Babel de les arts

ALLÒ QUE EN VE TARD

Amb el cor de la segona juvenesa
quan els pensaments resten parats
recordem amb alegria els que en vénen
i amb tristor aquell que se'n van.

El nostre afany sols en té un terme
el de poder estimar
sense triar les persones
tothom és el nostre germà.

Tot animalet que passa
corrint pel nostre costat
ens recorda que la vida
molt lleugera ens ha passat.

Quants records amb ses promeses
quant orgull de joventut
i buscant la vida enrera
volem reviure tot allò que hem perdut
i corrint per atrapar-la
i a tothom voler ajuda
ja no hi ha persona estranya
tothom som germans
sols busquem amb alegria
la (potent) plaent calor del sol
sabent que cada dia
de la vida n'és un do
clamem tots amb crit de pàtria
perquè sabem junts, estimar
perquè tot allò que n'és vida
a la terra ha de tornar.

Joan Nadal

Tossa de Mar, 25 de maig de 1993

A un poble,
poseu-li les cadenes
despul·leu-lo
tapeu-li la boca
i és encara lliure.

Treieu-li el treball
el passaport
el llit on dorm
la taula on menja
i és encara ric.

Un poble,
es torna pobre i serf,
quan li roben la llengua
heretada pels pares,
quan la perd per sempre.
Es torna pobre i serf,
quan les paraules no crien paraules
i es mengen entre elles.

Me n'adono ara,
mentre acordo la guitarra del dialecte,
que perd una corda cada dia.

Mentre apedaço
la tela corçada
que va ser teixida pels nostre avis
amb llana d'ovella siciliana.

I soc pobre:
tinc els diners
i no els puc gastar;
les joies,
i no les puc regalar;
el cant,
però a la gàbia
amb les ales tallades.

Ignazio Buttitta

*(Versió catalana a partir de la versió
italiana: Mercè Mundet i Torres).*

EL NOSTRE POBLE

Mercè Roca a la conferència de les Jornades Culturals.

M. Assumpció Capdevila rep un obsequi del poble de Tossa Iliurat per la senyora alcaldessa.

Els components del grup Lax'n Busto.

La Colla Joves dels Xiquets de Valls durant les Jornades Culturals.

Alguns del alumnes de les Beques Erasmus de les universitats de Berlín i Winchester.

EL NOSTRE POBLE

Concert de Corals de Sant Jordi. Societat Coral Unió Lloretenca.

Llibres de la diada de Sant Jordi a la plaça d'Espanya.

Firma del conveni per al Punt d'Informació Juvenil de Tossa.

Trobada infantil a la plaça de les Armes.

Rams i fotografies a la Casa de Cultura.

EL NOSTRE POBLE

Creus premiades al tradicional concurs d'enguany.

Sant Isidre a Sant Benet.

Curset de formació en drogodependències per a Forces de Seguretat.

El pas per la nostra vila de la Carrera per la Pau.

Imma Colom Nadal i Vicenç Solé Garrido. Padrins de la Festa dels Vells.

MATRIMONIS

Salvador Gotarra Zaragoza i Maria Dolors Marco Arnau

Jaume Nadal Molina i Sònia Taberner Fullà

Salvador Gotarra Zaragoza
 Maria Dolors Marco Arnau 27-3-93

Joan Ros Pagès
 Mònica Rebollo Cuevas 3-4-93

Jaume Nadal Molina
 Sònia Taberner Fullà 24-4-93

Jaume Amat Juste
 Francisca Ben-lloch Cotolí 12-6-93

Elvi Compte Moreno
 Xavi Arranz 19-6-93

NAIXEMENTS

Esteve García Palomo 4-2-93

Celia García Lamigueiro 24-3-93

DEFUNCIONS

Francisca Serrat Vidal	3-4-93
Marina Girbal Reig	9-5-93
Antonio Díez González	22-5-93
Alfred-Günter Petrich	31-5-93
Miquel Comas Roqueta	9-6-93
Trinitat Mundet Pujol	12-6-93

— Q U I — É S — Q U I —

Futbol Sala: categoria escolar

Per Ricard Salvador

Aquest equip va començar fa dos anys. Va ser un plantejament que jo em vaig fer per portar uns petits, jo en tenia ganes i van sortir aquests nens. Em van agradar MOLT i, els primers anys, van anar molt bé. També van ser campions de la Selva. Després, amb els anys, també han arribat a ser-ne. L'any passat va quedar aturat el campionat i ara, aquest any, tenim la possibilitat d'anar al

campionat de Girona. Per a ells és una bona motivació de cara a continuar en altres categories.

Aquesta categoria d'escolars és feta per la Generalitat, ja que la federació no té estructura per a portar aquestes categories. Són campionats de Catalunya, el que passa és que en categoria benjamí i aleví només arriben fins a territorials.

L'equip està format per

A l'hora del partit es posen seriosos i conscients i compleixen amb la seva obligació

Eduard Trebejo, Iván Calvo, Dani Gutiérrez, Toni Páez, Sergi Muñoz, Salvi Vila, Josep Pagès, Raúl Mondéjar, i Jordi Bo. És el mateix equip de l'any passat.

Durant el darrer any no hi va haver escola, però enguany, gràcies a les instal·lacions que tenim, ho hem pogut fer. Vam començar amb un entrenador de fora. Els nens van aprendre molt i va anar molt bé per a tots. Després, per problemes tècnics, l'entrenador va haver de marxar, però se'n va poder treure profit perquè va ensenyar als jugadors i als monitors. I nosaltres hem

mirat de continuar fent-ho de la mateixa manera. Suposo, gairabé ho puc afirmar, que l'any que ve hi haurà un altre entrenador que començarà el setembre i aquests nois tornaran a tenir escola, a part del seu entrenador i del seu monitor. Lògicament, jo potser els hauré de deixar. Els nois són una mica entremaliats, però dintre de tot són joves i ja se sap, de vegades costa dominar-los. Però quan ells volen et fan cas. A l'hora del partit es posen seriosos i conscients i compleixen amb la seva obligació. És normal que en

aquesta edat siguin difícils de controlar.

La lliga s'ha acabat a mitjan juny però els entrenaments continuaran, encara que d'una manera més relaxada. L'any que ve aquests nois passaran a ser infantils i, francament, crec que podrem tenir un bon equip.

turissa

EQUIP DE FUTBOL SALA CATEGORIA ESCOLAR

TOSSA' 93